

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Koepoortwal 11

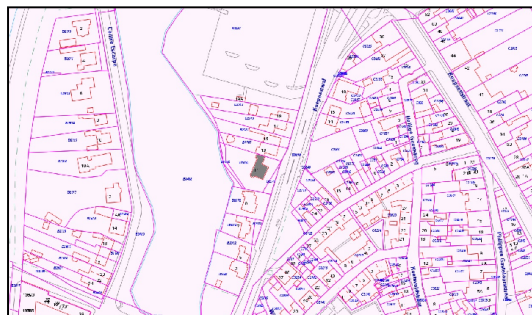
Monumentnummer : GM125

Straat : Koepoortwal
Huisnummer : 11
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BA

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : B
Nummer : 1050, B2071, B1052

Naam object : De Möllenberg
Bouwjaar : 1937
Architect : N. de Wolf
Bouwtijl : Haagse School
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 12-01-2015
Datum aanwijzing : 23-06-2015

Situering

Vrijstaand pand gelegen aan de Koepoortwal, aan de achterzijde met de tuin grenzend aan de Bleekersgracht in het noordwestelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand wordt van de straat gescheiden door een voortuin en een laag, gemetseld muurtje.

Opbouw

Vrijstaand, éénlaags pand op samengestelde plattegrond, bestaande uit een rechthoekig hoofdgebouw aan de Koepoortwal en een lager bouwdeel rechts met de entree. Het pand is deels onderkelderd, heeft een begane grond, een eerste verdieping die onderdaks is gesitueerd en een zolder onder een tentdak.

Historie

De Koepoortwal volgt het tracé van de middeleeuwse stadsomwalling, die ondanks latere aanpassingen in de Tachtigjarige Oorlog niet meer voldeed en na 1606 in opdracht van prins Maurits werd vervangen. Deze vestingwerken zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd.

Na afwaardering van Doesburg tot vesting 2^e klasse in 1854 verrezen geleidelijk huizen op de wallen. De singel werd na de definitieve opheffing van de vesting in 1923 ook aan de veldzijde bebouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is in 1937 gebouwd naar ontwerp van de in Doesburg actieve architect N. de Wolf. In 1969 is rechts tegen de bijkeuken een berging gerealiseerd. In dezelfde periode zullen beide kamers en-suite tot een ongedeelde woonkamer zijn verbouwd en is de verdiepingssindeling enigszins aangepast. Rond dat jaar zijn tevens de oorspronkelijke roodgebakken dakpannen vervangen door mat geglazuurde romaanse pannen.

Exterieur

Het huis heeft zorgvuldig gemetselde gevels uitgevoerd met machinale handvormsteen in Noors verband, gevoegd met een terugliggende voeg. Het metselwerk staat op een trasraam van donkere metselklinkers dat wordt afgesloten met een halfsteens rollaag. Het huis heeft rechts een terugliggende uitbouw waarin de bijkeuken en berging is ondergebracht. De hoofdmassa heeft een tentdak met diep doorgetrokken dakvlakken en bakgoten in overstekken boven de begane grond. De uitbouw heeft een dwars zadeldak met dakschild. Het rechter deel van de voorgevel is hoger opgetrokken en gedekt met een afgewolfd zadeldak. De kepers zijn met keperpannen gedekt. Centraal op het dak staat een vierkant gemetselde schoorsteen. Een tweede schoorsteen staat op de nok van de uitbouw rechts. Alle dakvlakken zijn belegd met matzwart geglazuurde, opnieuw verbeterde Hollandse dakpannen. Dit waren in eerste instantie roodgebakken dakpannen.

De entree van de woning bevindt zich rechts onder een als luifel fungerend, fors dakoverstek, dat aan de straatzijde op de hoek wordt ondersteund door een historiserend, half korbeelstel.

De voorgevel heeft links een drievaks venster met breed middenvak met vier bovenlichten met blank glas-in-lood. De onder- midden- en bovendorpels van het venster zijn, evenals de overige vensters op de begane grond, voorzien van oren. De onderramen kunnen worden afgesloten met vouwluiken. Deze worden rondom het huis met wervels vastgezet. De gevel wordt afgesloten met een fors dakoverstek op gestileerde klossen, die als bakgoot fungeert. In het linker dakvlak boven de goot is een tweevaks dakkapel opgenomen, die is gedekt met een schilddak. In de dakkapel zijn twee draairamen met blank glas-in-lood. In het rechter deel van de gevel een hoger

geplaatst enkelruits venster met houten onderdorpel. Boven dit venster een gevelsteen met in gestileerde letters in bas-relief de naam van het huis "De Möllenberg". Het geveldeel boven de naamsteen is voorzien van een groot drievaks venster met lage onderramen en hoge bovenramen boven een uitstekend raamkalf. In de zes ramen is blank glas-in-lood gevat. Het venster sluit aan de bovenzijde direct aan op het dakschild boven dit geveldeel.

In de rechter zijgevel is de entree opgenomen. Links van de entree een klein venster met zesruits glas-in-loodverdeling. Boven- en onderdorpel zijn voorzien van oren. De voordeur is als boeren onder- en bovendeur uitgevoerd en geheel van blank gelakt eiken. Midden in de bovendeur is een ventilatieraampje met diefrooster aangebracht. De deur is voorzien van slot (Lips) en deurknop uit de bouwtijd. Het kozijn is uitgevoerd met kwartronde zwikken met imposten en sluitkraal, een typisch kenmerk van andere ontwerpen van architect N. de Wolf uit deze periode. De zwikken zijn met gesneden bloemmotieven versierd. Naast de deur een gesmede deurbeltrekker en ingemetselde brievenbus opening. Naast de deur en evenwijdig aan de voorgevel een hooggeplaatst enkelruits venster met rechts de deur naar de bijkeuken. Deze boven- en onderdeur is voorzien van vlak plaatmateriaal en een rondgebogen raampje in de bovendeur. Het deurkozijn heeft ongedecoreerde zwikken met imposten en sluitkraal. In 1969 is rechts een berging gerealiseerd die direct aansluit op de oorspronkelijk hoek van het pand. Hier is een kopie van de bijkeukendeur geplaatst. Het platte dak van de berging is afgewerkt met een boeiboord en een kraal.

De linker gevel bezit dubbele schuifdeuren naar een terras met aan de buitenzijde deurhoge luiken. De deuren zijn mogelijk voorzien geweest van een roedenverdeling of blank glas-in-lood. Links van de tuindeuren bezit het huis een driezijdige erker onder een schilddak met een gelijk aantal zijden. De erker bestaat uit een driezijdig kozijn op een gemetselde plint. De drie kozijnvakken hebben elk een groot glasvlak onder en een tweevaks bovenlicht met blank glas-in-lood. De kozijnstijlen van de erker zijn versierd met drie gekoppelde kozijnstijlringen. De gevel wordt inclusief erker aan de bovenzijde afgesloten met een fors dakoverstek waarin de bakgoot is opgenomen. In het zijschild boven de goot is een drievaks dakkapel opgenomen met een eigen schilddak. Het middelste venstervak is in het verleden dichtgezet ten behoeve van een schoorsteenkanaal, waarvan de schoorsteenpijp uit het voorste dakschild van de dakkapel rijst.

De achtergevel heeft op de begane grond twee drielicht vensters met bovenramen. Het vanuit de tuin gezien rechter venster heeft een breder middenraam met boven een raamkalf twee bovenramen. De onderdorpel van dit venster is lager dan het andere (keuken-)venster. De beide vensters kunnen aan de onderzijde worden afgesloten met vouwluiken. Links een boerendeur met rondboog raampje in een kozijn met zwikken, vergelijkbaar vormgegeven als de bijkeukendeur aan de straatzijde. Dit deel van de achtergevel is lager dan het rechterdeel. Links en haaks op de boerendeur staat de toegangsdeur naar de uitbouw. Deze is voorzien van een hooggeplaatst drievaks venster en plat dak met boeiboord en kraal. De gevel van het huis wordt overigens aan de bovenzijde met een omlopend dakoverstek afgesloten met erboven het achterdakvlak. Hier zijn boven de vensters van de begane grond twee gelijke drievaks dakkapellen opgenomen met schilddaken. Links van de linker dakkapel is in het dakvlak een klein stalen tuimelraam en centraal op zolderniveau een klein kunststof dakraam.

Interieur

Kelder: De kelder is gesitueerd onder de voormalige bijkeuken rechts in de plattegrond en wordt bereikt door middel van een houten steektrap. Het is een ruimte met een rechthoekig grondplan en wordt gedekt met een vlak, betonnen plafond. Alle wanden zijn gepleisterd en de ruimte werd oorspronkelijk van daglicht voorzien door middel van een houten venster met twee draairamen. Na realisatie in 1969 van een nieuwe berging naast de bijkeuken trad geen daglicht meer toe.

Begane grond: De indeling bestaat uit een centrale hal rechts in de plattegrond waar alle deuren op uit komen. De hal is belegd met een terrazzovloer die langs de randen is voorzien van een meegegoten zwarte plint waarop een lambrising op aansluit van gefineerd en gelakt dun multiplex, afgewerkt met geprofileerde kierlatten en bovenlat. Vlakke opdekdeuren met brede architraaflijsten geven toegang tot keuken, bijkeuken toilet en woonkamer. De binnenzijde van de eiken voordeur is ongelakt en uitgevoerd met een klein tochtraampje met glas-in-lood. Hang-en-sluitwerk van de deur dateert uit de bouwtijd. Links van de deur een klein deurtje met erachter het postvak van de brievenbus. De hal wordt gedekt met een zachtboard plafond, afgewerkt met geprofileerde kierlatten.

De hal wordt gedomineerd door de houten bordestrap waarvan de trappalen met eenvoudig geometrisch snijwerk zijn gedecoreerd en van daglicht wordt voorzien door een groot venster met drie maal twee ramen die alle zes voorzien zijn van blank glas-in-lood. De trap heeft een lambrising en balustrade, die in vormgeving aansluiten op de lambrising in de hal en eveneens zijn uitgevoerd met gefineerd en gelakt dun multiplex, afgewerkt met geprofileerde kierlatten en bovenlat respectievelijk handleuning. Links in de plattegrond is de woonkamer gesitueerd. Dit is een ongedeelde ruimte met een rond 1970 aangebracht verlaagd plafond. De kamer wordt aan de voorzijde van daglicht voorzien door een drievaks venster met breed middenraam en met vier bovenlichten waarin blank glas-in-lood is gevat. In de linker zijgevel geven twee houten schuifdeuren met blank glas toegang tot een terras naast het huis. Aan de achterzijde links is een driezijdige erker met grote ramen met dubbel glas en per raam steeds twee bovenramen met blank glas-in-lood. In de achtergevel is een zelfde venster als in de voorgevel toegepast. De vensters zijn alle voorzien van zwart marmeren vensterbanken met witte adering en zijn deels nog voorzien van historisch hang- en-sluitwerk. De keuken aan de achterzijde van het huis is geheel modern ingericht. Een drievaks venster met bovenlichten zorgt boven het aanrecht voor daglicht. In alle ramen van dit venster is blank glas-in-lood toegepast. Rechts van de keuken is de bijkeuken gesitueerd, die met boerendeuren met rondgebogen bovendeuren toegang geeft aan de voortuin en aan de achtertuin. De bijkeuken is voorzien van een verlaagd systeemplafond.

In de hal voert de bordestrap naar de eerste verdieping.

Eerste verdieping: de trap voert naar een overloop met een T-vormige platte grond waarop links twee vertrekken aan de voorzijde zijn gesitueerd en een grote kamer aan de achterzijde. De grote kamer wordt van daglicht voorzien door de rechter helft van een drievaks dakkapel. Dit is – net als de andere vensters op deze etage – voorzien blank glas-in-lood. De linker helft van de dakkapel zorgt voor daglicht in de kamer linksvoor. Het middelste vak van de dakkapel is dichtgezet vanwege een rookkanaal. De grote kamer krijgt bovendien daglicht door een drievaksvenster met draairamen en een witgeaderd, zwart marmeren vensterbank. De kamers aan de voorzijde zijn vermoedelijk in het verleden ontstaan door splitsing van een grotere kamer dat daglicht kreeg door een enkele dakkapel met twee draairamen. Elke kamer heeft momenteel een draairaam.

De rechter van deze kamers heeft nog een wastafel met spiegel, een horizontaal raam dat daglicht krijgt vanuit het trappenhuis is secundair.

Rechts aan de achterzijde is een vierde kamer die daglicht krijgt middels een drielicht venster met zwart marmeren, witgeaderde vensterbank. Vanuit het vertrek is een berging boven de bijkeuken toegankelijk. Het vloerpeil ligt hier twee traptreden lager. Deze ruimte is geheel met modern plaatmateriaal afgewerkt. Alle andere vertrekken zijn voorzien van historische zachtboardplafonds met geprofileerde profiellatten en zijn toegankelijk middels vlakke opdekdeuren met brede, eenvoudig geprofileerde architraaflijsten.

Een klein vertrek tenslotte bevindt zich rechts in de plattegrond. Hierin is de badkamer gesitueerd. Deze is geheel modern afgewerkt. Een kleine deur in de badkamer geeft toegang tot een houten steektrap naar de zolder.

Zolder: dit is een ongedeelde ruimte met de kapconstructie vrij in het zicht. De constructie bestaat uit beschoten gordingen, ondersteund door kreupele spanten. Alles uitgevoerd in grenenhout. De ruimte wordt gedomineerd door een fors gemetseld schoorsteenkanaal dat naar de nok van het tentdak voert. In de ruimte is een vaste kast getimmerd, toegankelijk met een onbehandelde Bruynzeeldeur met opschrift "ruwe behangzijde". Opmerkelijk is ook een omtimmerd expansievat als restant van de verdwenen, oorspronkelijke verwarmingsinstallatie.

Bouwdossiers

1937 Bouw woonhuis
30-09-1969 het aanbouwen van een berging

Literatuur

Niet bekend

Waardering

Het pand dateert uit 1937 en is goed - op onderdelen gaaf - bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging aan de Koepoortwal. Leidend zijn de ruimtelijke indeling van het huis waarin de hal en het trappenhuis een prominente rol spelen en diverse onderdelen van de afwerking van het huis, zoals (o.a.) de fraaie trap met lambrisering, de behouden gebleven deuren met architraaflijsten en het ensemble van kamers.

Het woonhuis Koepoortwal 11 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een huis ontworpen door de Doesburgse architect N. de Wolf, daterend uit de dertiger jaren met invloeden van de Haagse School met benadrukt trappenhuis en vanwege het grotendeels behouden gebleven interieur.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage met enkele andere huizen uit dezelfde bouwperiode aan de lokaal-topografische situatie.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woning voor de gegoede middenklasse uit het midden van de jaren dertig van de twintigste eeuw.